Тетяна Ткач

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ТА ПІДЛІТКАМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ

Досить актуальним є питання соціально-реабілітаційної роботи з дітьми та підлітками з інвалідністю в Україні, оскільки на даний час спостерігається тенденція до зростання чисельності дітей і підлітків з функціональними обмеженнями. За даними ООН, у світі нараховується приблизно 450 млн людей з обмеженими можливостями і майже 200 млн з них – діти [3].

Зростання числа дітей та підлітків з інвалідністю потребує уваги з боку держави: збільшення уваги до кожного з них, незалежно від його фізичних, психічних чи інтелектуальних здібностей, з іншого-уявлення про підвищення цінності особистості і необхідності захищати її права, що є характерним для демократичного, громодянського суспільства-все це визначає важливість соціально-реабілітаційної діяльності.

Аналіз сучасної соціально-педагогічної практики показує, що до категорії дітей та підлітків з інвалідністю належать ті, які мають значні обмеження життєдіяльності, що призводять до соціальної дезадаптації, внаслідок порушення розвитку та росту дитини, її здатності до самообслуговування, пересування, орієнтації, контролю за своєю поведінкою, навчання, спілкуванню, ігрової та трудової діяльності в майбутньому [2].

Успішність подолання цих проблем прямо пов’язана з цілеспрямованою соціальною та соціально-педагогічною роботою, що включає перелік довготривалих заходів допомоги комплексного характеру – медичного, правового, психолого-педагогічного, економічного.

Основною метою соціально-реабілітаційної роботи є забезпечення соціального, інтелектуального і фізичного розвитку дитини, яка має порушення, і досягнення максимального успіху в розкритті потенціалу дитини для навчання [1].

У структурі відновно-оздоровчої діяльності дітей та підлітків з інвалідністю включають такі напрями діяльності:

– робота з батьками;
– взаємодія з іншими педагогами;
– взаємодія з іншими фахівцями, залучення в сферу розв’язання взаємозалежних проблем освіти і здоров’я.

Одним з напрямів у соціально-реабілітаційній роботі є медична реабілітація, яка включає комплекс заходів, спрямованих на відновлення або компенсацію втрачених у результаті захворювання чи травми функцій органів, систем і всього організму в цілому. До неї включається відновлювальне і підтримуюче лікування, фізіотерапевтичні засоби, масаж,

нетрадиційні методи лікування, голковколювання, мануальна терапія, фітотерапія, дієтотерапія, косметична хірургія, зубопротезування та ін. [5].

Основними видами соціально-реабілітаційної роботи з дітьми та підлітками з інвалідністю є:

- соціальна реабілітація
- професійна орієнтація
- логопедична робота
- психологічна реабілітація

Отож, соціальна реабілітація-це комплекс заходів, спрямований на розвиток навичок самообслуговування, пересування по квартирі, вулиці, орієнтування в просторі. Для цього необхідно набути і навички користуватися допоміжними технічними засобами: кріслом-коляскою, спеціальною сантехнікою, заобами особистої гігієни, засобами самообслуговування, засобами прийому їжі, тифлотехнікою, сурдотехнікою. Рекомендується виготовлення квартирного обладнання: поручні, підйомники для прийняття ванни, пандуси при вході тощо [1].

Професійна орієнтація є одним із найбільш важливих напрямів роботи з дітьми та підлітками з інвалідністю. Вона передбачає оволодіння ними професійних навичок, виходячи з власних функціональних можливостей та інтересів, зокрема:

- набуття навичок самообслуговування;
- формування умінь займатися побутово-господарською діяльністю;
- освоєння доступних навичок праці в груповій кімнаті, у навколишньому середовищі;
- професійне самовизначення та свідомий вибір професії.

Наступним видом соціально-реабілітаційної роботи є логопедична робота, яка спрямована на корекцію та розвиток мовлення у дітей та підлітків з інвалідністю, які мають порушення усіх компонентів мовленнєвої системи (фонетико-фонематичної, лексичної та граматичної) [4].

Логопедична робота направлена на поетапну корекцію мовних вад:

- розвиток артикуляційної моторики;
- розвиток фонематичного сприймання та слухової уваги;
- розвиток мовного дихання;
- усунення вад звуковимови;
- формування граматичної будови мовлення.

Останнім видом є психологічна реабілітація, яка передбачає: проведення психологічної діагностики особистості дитини та підлітка з інвалідністю; визначення та використання форм, методів, засобів, терміну та процедур психологічної корекції; консультування та психологічне прогнозування.

Заходи з психологічної реабілітації:

- психолого-педагогічна діагностика інтелектуальної, емоційно-

вольової сфери, розробка рекомендацій;

- психологічна корекція (індивідуальна та групова), психологічне консультування, прогностика.

Проаналізувавши літературу з висвітленої проблематики можна стверджувати, що ефективність реабілітаційної роботи залежить від злагодженої команди спеціалістів та від участі батьків у процесі реабілітації. У соціальній роботі з дітьми та підлітками з інвалідністю важливо виходити із такого принципу: вони досягають набагато більших результатів у реабілітаційному процесі, коли спеціалісти та батьки разом працюють над досягненням позитивних результатів.

Отже, система соціально-реабілітаційної роботи з дітьми та підлітками з інвалідністю буде ефективною за умови якісного та повноцінного відновлення фізичного, психічного і соціального статусу дитини з інвалідністю

Список використаних джерел

1. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні»: за станом на 3 лютого 2006 року / Верховна Рада України. – К.: Парламентське видавництво, 2006.
2. Ляшенко В. І. Формування життєвої компетентності дітей з інвалідністю у центрах ранньої соціальної реабілітації: дис. канд. пед. наук: 13.00.05. – Херсон, 2004. – 277 с.
3. Міністерство соціальної політики України: офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.msp.gov.ua/
4. Система центрів соціальної реабілітації дітей з інвалідністю в Україні: довідник / Інститут соціальної політики / А. Г. Шевцов (уклад.). – К.: Інститут соціальної політики, 2003. – 256 с.
5. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями: навч.-метод. посіб. для соц. працівн. і соц. педагог. / за ред. А. Й. Капської. – К.: ДЦССМ, 2003. – 167 с.

Іван Тржесковський

ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСІ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Серед найважливіших проблем розвитку держави в умовах соціально-економічних перетворень залишається проблема формування ефективної системи забезпечення країни кадрами, залучення молодих фахівців до роботи в усіх галузях народного господарства незалежно від форм власності. У такому аспекті принципово важливого значення набуває